

ROZRZUCAĆ (16) *vb impf i pf*

impf (16), [*pf* [fut 3 pl, imp 2 sg]].

rozzrucać (16), [**rozrucać**].

o oraz a jasne.

inf rozrzucąć (2). ◇ *praes i [fut]* 1 sg rozrzucám (12). ◇ [2 sg rozrzucász. ◇ 3 sg rozrzucą.] ◇ 3 pl rozrzucają (1). ◇ *imp* [2 sg rozrzuc(a)j.] ◇ 2 pl rozrzucąjcie (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w. s.v. rozrzucić.

1. Z rozmachem ciskać, rzucać przed siebie lub wokół siebie; *spargere Mącz, Calep, Cn; sipare Mącz; disicere, dispergere, dissipare Cn* (5) : *Mącz* 395d; *Spargo, Huc illuc proiicio, dissemino, late diffundo* – Rozliwam, rozrzuczam. *Calep* 995a.

a. O zastawianiu, zarzucaniu sieci; *przen [co]* (3) :

Zwrot: »sieć rozrzucąć« = być kimś w życiu, parać się czymś (1): *A wżákże trzy łodzi łą naprzednieyże/ ná ktorých ludzie sieći fwe rozrzucáią ábo zápułzczáią. Rola/ kupiectwo y rzemieřło. KlonFlis A4.*

»rozrzucąć sieci (a. siatki)« [*by przyciągać zwolenników*] [*szyk zmienny*] (2): *iący to máią być rybitwi/ y iáko máią rozrzucąć thy święte sieći iego [Pana]: [...] w imię nieomyłnego á wiecznie trwáiącego łłowá iego. (marg) Nocny obłow człowieczy. (-) RejPos 176v, 176v.*

2. (Z)niszczyć, (z)burzyć, rozwalać (rozwalić), (ze)psuć; *dissipare Calep, Vulg, Cn; demoliri Mącz; disperdere Calep; disturbare Cn* (2) : *Demolior, Zrzucam/ rozrzucám/ kážę/ łamię. Mącz* 229d; *Calep* 331b.

[*rozrzucąć co: [Gdybyś, Aleksandrze, dał te miasta ludziom]* więtfzyby był znák męźnego twęgo fercá/ niżli to przyřtoi/ że pobrawřzy ie/ ták ie rozrzucasz *SenekaGórn* 83; kto rozrzuca płot/ wąż go vkaři. *WujBib Eccle* 10/8. *Cf Zwrot.*

Zwrot: »rozrzucąć kamień z kamienia« = zrównać z gruntem, rozburzyć: (*nagł*) *Grozby Iunonis przeciw Parysowy. (-) [...] Boć przydą kxiążętá greckie Ktorzy wyřcináią wtroiey ludzie wřzytkie. Rozrzucáią kámień łkámieniá A żadnego iey niezoltáwią známieniá. SądParysa B4v.]*

a. [*Rozgarnąć na boki [co]*]:

Zwrot: »rozrzucąć ogień«: *Roździel na części rzekę: nie będzie już miała mocy. Rozrzucaj ogień: zgaśnie. PismaPolit 292.]*

b. [*Przeżerać, wytrawiać [co]: [pieprz]* Guzy y wrzody rozruca/ z żywicą przypráwiáiąc plařtryk *UrzędowHerb* 372a.]

3. Rozpraszać, wprowadzać nieład, rozbijać jakiś ustalony układ, jedność czegoś; *disicere Mącz, Calep, Cn; dispergere, disturbare Mącz, Calep; dissipare Calep, Cn; diruere Calep* (8) : *Disiicio, Rozrzucam/ Rořprořzam. Disiectae naves, Rořprořzone łodzie. Mącz* 162b, 404a, 469c; *Inconcilio, Turbo, dispergo* – *Rozrzuczam, rozpedzam, rozriwam. Calep* 522a; *Disturbo* – *Wiwracam, mieřřam, rozrzucam. Calep* 335a, 328a, 330b, 333b.

4. Dużo wydawać, szastać pieniędzmi (1) :

Zwrot: »pieniądze rozrzucąć« (1): *Stipem spargere, Pieniądze rozrzucąć/ rozruřnym być. Mącz* 416c.

Synonimy: 1. rozmiatać, rozsiewać; a. zapuszczać; 2. kazić, łamać, psować; 3. mieszać, rozmiatać, rozmietować, rozpraszać, wyracać.

Formacje współrdzenne cf RZUCAĆ.

Cf [ROZRZUCAJĄCY], [ROZRZUCANIE], [ROZRZUCANY]

ZCh